

Utbildningsutskottets betänkande 2024/25:UbU8

Förskolan

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om förskolan med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående arbete och vidtagna åtgärder. Motionsyrkandena tar upp frågor bl.a. om deltagande i förskola, kvalitet och likvärdighet i förskolan samt personalkategorier och kompetens i förskolan.

I betänkandet finns 13 reservationer (S, SD, V, C, MP). I en av reservationerna (S, V, C, MP) föreslås att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om att införa en skyddad yrkestitel för barnskötare.

Behandlade förslag

Cirka 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet5

Ärendet och dess beredning.....5

Utskottets överväganden.....6

 Deltagande i förskola.....6

 Utskottets ställningstagande.....10

 Kvalitet och likvärdighet i förskolan11

 Utskottets ställningstagande.....16

 Personalkategorier och kompetens i förskolan17

 Utskottets ställningstagande.....21

 Motioner som bereds förenklat.....22

 Utskottets ställningstagande.....22

Reservationer23

 1. Erbjudande av förskola, punkt 1 (S)23

 2. Erbjudande av förskola, punkt 1 (MP).....23

 3. Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, punkt 2
 (S, V, MP)24

 4. Barngruppernas storlek och personaltäthet i förskolan, punkt 3 (S)25

 5. Barngruppernas storlek och personaltäthet i förskolan, punkt 3
 (SD)26

 6. Barngruppernas storlek och personaltäthet i förskolan, punkt 3 (V)26

 7. Barngruppernas storlek och personaltäthet i förskolan, punkt 3
 (MP)27

 8. Stöd och likvärdighet i förskolan, punkt 4 (V)28

 9. Stöd och likvärdighet i förskolan, punkt 4 (C)28

 10. Förskolekommission, punkt 5 (S, V, MP)29

 11. Skyddad yrkestitel för barnskötare, punkt 6 (S, V, C, MP)30

 12. Kompetensutveckling i förskolan, punkt 7 (S)30

 13. Kompetensutveckling i förskolan, punkt 7 (C).....31

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....32

 Motioner från allmänna motionstiden 2024/2532

Bilaga 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet37

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Deltagande i förskola

1. Erbjudande av förskola

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1660 av Camilla Rinaldo Miller (KD),

2024/25:1685 av Johanna Haraldsson m.fl. (S) yrkande 2 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 55–57 och 60.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (MP)

2. Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:916 av Magnus Manhammar (S),

2024/25:1685 av Johanna Haraldsson m.fl. (S) yrkande 1,

2024/25:1811 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 87.

Reservation 3 (S, V, MP)

Kvalitet och likvärdighet i förskolan

3. Barngruppernas storlek och personaltäthet i förskolan

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12,

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 20,

2024/25:2128 av Sanna Backeskog m.fl. (S) och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 11 och 54.

Reservation 4 (S)

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (V)

Reservation 7 (MP)

4. Stöd och likvärdighet i förskolan

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 23 och 24,

2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 och

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5.

Reservation 8 (V)

Reservation 9 (C)

5. Förskolekommission

Riksdagen avslår motion

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 16.

Reservation 10 (S, V, MP)

Personalkategorier och kompetens i förskolan

6. Skyddad yrkestitel för barnskötare

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1629 av Lawen Redar (S),

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 21,

2024/25:2351 av Johan Andersson m.fl. (S),

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 4 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 61.

Reservation 11 (S, V, C, MP)

7. Kompetensutveckling i förskolan

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 20 och

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3.

Reservation 12 (S)

Reservation 13 (C)

Motioner som bereds förenklat

8. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 23 januari 2025

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Patrick Reslow (SD), Linus Sköld (S), Robert Stenkvis (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Noria Manouchi (M), Jörgen Grubb (SD), Aylin Nouri (S), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Mathias Bengtsson (KD), Niels Paarup-Petersen (C), Camilla Hansén (MP), Rose-Marie Carlsson (S), Niklas Sigvardsson (S), Johanna Rantsi (M), Nadja Awad (V) och Kent Kumpulä (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utbildningsutskottet 44 motionsyrkanden om förskolan från allmänna motionstiden 2024/25. Av dessa bereds 16 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2. Motionsyrkandena tar upp frågor bl.a. om deltagande i förskola, kvalitet och likvärdighet i förskolan samt personalkategorier och kompetens i förskolan. Vissa andra frågor som rör förskolan behandlas under våren i betänkandena 2024/25:UbU9 Övergripande skolfrågor, 2024/25:UbU10 Grundläggande om utbildning och 2024/25:UbU11 Lärare och elever.

Utskottets överväganden

Deltagande i förskola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om erbjudande av förskola och om omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

Jämför reservation 1 (S), 2 (MP) och 3 (S, V, MP).

Motionerna

Erbjudande av förskola

I partimotion 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 55 anför motionärerna att alla barn som inte går i förskolan aktivt ska erbjudas en förskoleplats från två års ålder. Det är viktigt att förskolan kommer alla barn till del, inte minst eftersom den har stor betydelse för barns utveckling och framtida skolresultat, menar motionärerna. I yrkande 56 framför motionärerna att rätten till allmän förskola bör utökas från minst 15 timmar i veckan till 30 timmar. I yrkande 57 anser motionärerna att förskolan ska vara avgiftsfri för låginkomsttagare med barn i förskolan från två års ålder och på sikt avgiftsfri för alla. I yrkande 60 föreslår motionärerna att alla barn ska ha rätt till direktinskrivning i förskolan. Med det menar motionärerna att kommunerna, utan att vårdnadshavarna har ansökt om det, ska erbjuda barn plats vid en förskola inför höstterminen det kalenderår då barnet fyller tre år.

I motion 2024/25:1685 av Johanna Haraldsson m.fl. (S) yrkande 2 framför motionärerna att regeringen bör överväga en översyn av finansieringen av barnomsorg på obekväm arbetstid.

I motion 2024/25:1660 av Camilla Rinaldo Miller (KD) anför motionären att det bör införas en ny paragraf i skollagen som reglerar rätten till förskola under sjukskrivning.

Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

I partimotion 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 87 anføres att det krävs en bra barnomsorg för en jämställd arbetsmarknad. I dag ser tillgången till barnomsorg på obekväm arbetstid olika ut mellan landets kommuner. Motionärerna vill att barnomsorgen ska vara tillgänglig även på kvällar, helger och nätter.

I motion 2024/25:916 av Magnus Manhammar (S) anser motionären att det borde införas en skyldighet för alla kommuner att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.

Enligt motion 2024/25:1685 av Johanna Haraldsson m.fl. (S) yrkande 1 bör regeringen överväga en översyn av skollagen i syfte att tillgodose behovet av barnomsorg på kvällar, nätter och helger.

Enligt motion 2024/25:1811 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) bör regeringen överväga en översyn av hur en tydligare reglering av kommunernas ansvar för att tillhandahålla barnomsorg på obekväm arbetstid skulle kunna se ut.

Bakgrund och gällande rätt

Övergripande om förskolan

Förskolan är en egen skolform inom skolväsendet med samma övergripande mål som andra skolformer. Förskolan är frivillig och regleras särskilt i 8 kap. skollagen (2010:800). Enligt 8 kap. 2 § skollagen syftar utbildningen i förskolan till att stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

För varje skolform och för fritidshemmet finns en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen anger utbildningens värdegrund och uppdrag. Den anger också mål och riktlinjer för utbildningen (1 kap. 11 § skollagen).

Erbjudande om plats i förskola

Barn som är bosatta i Sverige och som inte har påbörjat någon utbildning för fullgörande av skolplikten ska enligt 8 kap. 3 § skollagen erbjudas förskola enligt vad som anges i 4–7 §§. Enligt 8 kap. 4 § ska barn fr.o.m. höstterminen det år då de fyller tre år erbjudas förskola – s.k. allmän förskola som är avgiftsfri – under minst 525 timmar om året, om inte annat följer av 5–7 §§. I 8 kap. 5 § föreskrivs att barn från ett års ålder ska erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

Vidare framgår det av 8 kap. 6 § att barn vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga för vård av annat barn fr.o.m. ett års ålder ska erbjudas förskola under minst 3 timmar per dag eller 15 timmar i veckan. Enligt 8 kap. 7 § ska barn även i andra fall än som avses i 5 och 6 §§ erbjudas förskola, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.

Deltagande i förskola

Statistik från Skolverket från hösten 2023 visar att nästan 87 procent av samtliga barn i befolkningen i åldersgruppen ett till fem år var inskrivna i förskola. Störst deltagande fanns i åldersgruppen fyra till fem år, i vilken nästan 96 procent var inskrivna i förskola. Med undantag för några marginella

minskningar några enstaka år har andelen inskrivna barn i alla åldersgrupper ökat under den senaste tioårsperioden (Skolverket [2024], Barn och personal i förskola hösten 2023, dnr 2024:867, s. 11–12).

Åtgärder för att öka deltagandet i förskolan

Kommuner har sedan den 1 juli 2023 en skyldighet att bedriva uppsökande verksamhet och informera om förskolans syfte och barnets rätt till förskola samt att i vissa fall erbjuda plats i förskola även om ett barns vårdnadshavare inte anmält önskemål om det (prop. 2021/22:132, bet. 2021/22:UbU24, rskr. 2021/22:363).

Enligt 8 kap. 12 a § ska hemkommunen inför hösten det år då ett barn fyller tre år ta kontakt med barnets vårdnadshavare, om barnet inte redan har en förskoleplats. Vårdnadshavarna ska få information om förskolans syfte och om barnets rätt till förskola. Om barnet inte börjar i förskolan ska ny kontakt tas inför varje höst och varje vår. Sista kontakten ska tas inför våren det år då barnet fyller sex år.

Av 8 kap. 14 a § skollagen framgår också att hemkommunen ska erbjuda och reservera förskoleplats till vissa grupper av barn, även om deras vårdnadshavare inte har anmält önskemål om förskola. Erbjudandet om plats gäller barn som är födda utomlands och har vistats i Sverige högst fem år eller om barnets vårdnadshavare är födda utomlands men nu är bosatta i Sverige och har vistats här högst fem år. Kommunen ska också sträva efter att erbjuda även andra barn som har behov av förskola för en bättre språkutveckling i svenska en plats i en förskola, även om deras vårdnadshavare inte har anmält önskemål om det.

Skolinspektionen genomför för närvarande en kvalitetsgranskning av kommunernas arbete med att få fler barn att delta i förskolans verksamhet samt hur huvudmän och rektorer arbetar med att främja barns närvaro i förskolan, så att deras möjlighet till lärande och utveckling kan stärkas. Kvalitetsgranskningen omfattar 30 förskolor hos offentliga huvudmän. Vid sidan av enskilda beslut till de granskade huvudmännen och förskolorna planerar Skolinspektionen att publicera en övergripande rapport om granskningen i juni 2025.

Utredning om obligatorisk språkförskola

En särskild utredare fick i november 2024 i uppdrag att bl.a. överväga hur det kan införas en obligatorisk s.k. språkförskola för vissa barn som behöver en bättre språkutveckling i svenska. Syftet är att barn som inte får tillräckligt stöd i sin språkutveckling i svenska i sin hemmiljö ska få det i förskolan (dir. 2024:113). Utredaren ska bl.a. analysera och föreslå från vilken ålder den obligatoriska språkförskolan ska gälla och vilken omfattning den ska ha. Vidare ska utredaren vid behov föreslå ändringar i skollagens nuvarande bestämmelser om att kommuner ska ge ett särskilt erbjudande om plats i förskolan för bättre språkutveckling i svenska till vissa barn samt föreslå vilka

krav på närvaro som ska gälla för dem som omfattas av obligatorisk språkförskola. Uppdraget ska redovisas senast den 18 december 2025.

Avgift för plats i förskola

Av 8 kap. 16 § skollagen framgår att en kommun får ta ut en avgift för plats i förskola som den anordnar. Avgifterna ska vara skäliga. Även en huvudman för en fristående förskola får ta ut en avgift för att ta emot ett barn i förskolan. Avgiften får bara avse den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året fr.o.m. höstterminen det år då barnet fyller tre år. Det gäller alla barn som är inskrivna i förskolan (8 kap. 16 och 20 §§ skollagen). 525 timmar motsvarar ungefär 3 timmar om dagen under skolans terminer.

Den s.k. maxtaxan innebär att det finns ett tak för hur hög avgiften får bli, enligt förordningen (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet. Maxtaxan är frivillig för kommunerna men används av alla kommuner i dag (Skolverkets webbplats). Hur mycket hushållet maximalt ska betala baseras på en procentsats av hushållets samlade inkomst upp till ett inkomsttak. Ju mer hushållet tjänar, desto högre kan avgiften därmed bli, men bara upp till en viss inkomst. Skolverket beräknar hur stort inkomsttaket och den högsta avgiften är för varje år och informerar kommunerna om det.

År 2025 är inkomsttaket per månad 59 440 kronor och den högsta avgiften per månad 1 783 kronor för det första barnet, 1 189 kronor för det andra barnet och 594 kronor för det tredje barnet.

Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

I 25 kap. 5 § skollagen föreskrivs att kommunerna ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid när förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete och familjens situation i övrigt. Av förarbetena till skollagen framgår det att kommunen bör göra en individuell bedömning utifrån de lokala förutsättningarna för varje ansökan om plats. I bedömningen bör även föräldrarnas reella möjligheter att ordna omsorg för sina barn själva ingå (prop. 2009/10:165 s. 532).

Kommunerna kan sedan hösten 2013 ansöka om statsbidrag enligt förordningen (2012:994) om statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Syftet med statsbidraget är enligt 1 § att stimulera kommunerna att i ökad utsträckning erbjuda omsorg under kvällar, nätter och helger.

Hösten 2023 var drygt 5 400 barn i åldern ett till tolv år inskrivna i omsorg under obekväm arbetstid, dvs. vardagar mellan kl. 19 och 6 och på helger. Det motsvarar ca 0,5 procent av alla barn i åldersgruppen som var inskrivna i fritidshem, förskola eller pedagogisk omsorg. Under den senaste tioårsperioden har antalet inskrivna i omsorg under obekväm arbetstid varierat mellan ca 3 800 och 5 800 barn. Andelen inskrivna, av alla barn som var

inskrivna i fritidshem, förskola eller pedagogisk omsorg, har i stort varit densamma under perioden, ca 0,4–0,6 procent. Hösten 2023 erbjöd 167 kommuner sådan omsorg, vilket är 3 färre än 2022 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 16 s. 46).

Svar på skriftlig fråga om omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

I januari 2025 svarade skolminister Lotta Edholm (L) på en skriftlig fråga (fr. 2024/25:622) om vilka initiativ ministern avser att ta för att se till att föräldrar och barn som har behov av barnomsorg på obekvämt arbetstid också erbjuds den servicen. Skolministern svarade att skollagens krav på att varje kommun ska sträva efter att erbjuda omsorg på obekväma tider inte är något som kommunerna kan bortse från. Skolministern hänvisade till förarbetena i skollagen där det, enligt ministern, tydligt framgår att kommuner bör göra en individuell bedömning utifrån de lokala förutsättningarna för varje ansökan om plats. I bedömningen bör även föräldrarnas reella möjligheter att ordna omsorg för sina barn själva ingå (prop. 2009/10:165 s. 532). Skolministern framhöll också att det är möjligt för kommuner att få statsbidrag för att anordna omsorg under den tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Skolministern framförde slutligen att regeringen kommer att följa utvecklingen noggrant.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis betona förskolans centrala roll för barns utveckling och lärande och för att ge en bra grund att stå på inför skolstarten.

I fråga om yrkandena om att erbjuda fler barn förskola vill utskottet hänvisa till de lagändringar som har gjorts för att öka deltagandet i förskolan. Sedan hösten 2023 är bl.a. varje hemkommun skyldig att genom uppsökande verksamhet ta kontakt med vårdnadshavare inför hösten det år då barnet fyller tre år och informera om förskolans syfte och barnets rätt till förskola. Alla kommuner behöver också erbjuda och reservera en förskoleplats till vissa grupper av barn även om barnets vårdnadshavare inte har ansökt om förskoleplats. Vidare vill utskottet uppmärksamma att en särskild utredare har fått i uppdrag av regeringen att bl.a. överväga hur det kan införas en obligatorisk språkförskola för vissa barn som behöver en bättre språkutveckling i svenska. Utskottet noterar också i sammanhanget att Skolinspektionen nu genomför en kvalitetsgranskning av kommunernas arbete med att få fler barn att delta i förskolans verksamhet. Utskottet ser inte skäl att föregripa det pågående arbetet.

När det gäller yrkandena om att barnomsorg på kvällar, nätter och helger ska finnas för dem som behöver det vill utskottet anföra följande. Utskottet delar uppfattningen att detta är en viktig fråga och vill framhålla att det i ett modernt samhälle bör finnas tillgänglig barnomsorg av god kvalitet på de tider när föräldrarna faktiskt arbetar. Av 25 kap. 5 § skollagen framgår att kommunerna ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola

eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete och familjens situation i övrigt. Utskottet anser att gällande lagstiftning är väl avvägd i detta avseende. Utskottet vill också hänvisa till att statsbidrag lämnas för att stimulera kommunerna att i ökad utsträckning erbjuda omsorg under kvällar, nätter och helger.

När det gäller frågan om avgift för plats i förskola kan utskottet konstatera att samtliga kommuner i dag får statsbidrag för att tillämpa den s.k. maxtaxan som innebär att det finns ett tak för hur hög förskoleavgiften får bli. Utskottet anser att gällande rätt om avgifter i förskolan är väl avvägd.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2024/25:916 (S), 2024/25:1660 (KD), 2024/25:1685 (S) yrkandena 1 och 2, 2024/25:1811 (S) och 2024/25:3217 (MP) yrkandena 55–57, 60 och 87.

Kvalitet och likvärdighet i förskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om barngruppernas storlek och personaltäthet i förskolan, om stöd och likvärdighet i förskolan samt om att tillsätta en förskolekommission.

Jämför reservation 4 (S), 5 (SD), 6 (V), 7 (MP), 8 (V), 9 (C) och 10 (S, V, MP).

Motionerna

Barngruppernas storlek och personaltäthet i förskolan

I partimotion 2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19 anför motionärerna att regeringen bör återkomma med ett förslag på reglering av hur många barn det får vara per anställd i förskolan. Motionärerna vill se max tre barn per vuxen för barn upp t.o.m. tre år och max fem barn per vuxen i grupperna med barn som är fyra till fem år. I yrkande 20 framhåller motionärerna att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som reglerar barngruppernas storlek i förskolan. Motionärerna anser att barngruppernas storlek bör regleras till max 12 barn i grupperna med barn under tre år och max 15 barn i grupperna med barn som är fyra till fem år.

I partimotion 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 11 ser motionärerna ett behov av och vill införa en bemanningsnorm i förskolan. Det skulle minska antalet barn per förskollärare och därmed öka kvaliteten i förskolan, anser motionärerna. Samma fråga tas upp i yrkande 54.

Enligt kommittémotion 2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12 bör regeringen överväga att tillsätta en utredning som undersöker möjligheterna att införa en bemanningsnorm i förskolan. Motionärerna framför att barn behöver rik tillgång till vuxna för trygghet, omsorg och stöd.

I motion 2024/25:2128 av Sanna Backeskog m.fl. (S) framför motionärerna att regeringen behöver vidta åtgärder för att uppnå en jämlik förskola av hög kvalitet med lagom stora barngrupper och god personaltäthet.

Stöd och likvärdighet i förskolan

I partimotion 2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 23 anser motionärerna att regeringen bör tillsätta en utredning som undersöker om förskolebarn med behov av särskilt stöd får rätt till det. Motionärerna framför att utredningen bl.a. ska följa upp om läroplanen för förskolan följs när det gäller särskilt stöd och hur det fungerar vid övergången från förskolan till förskoleklassen. I yrkande 24 anför motionärerna att Skolverket bör få i uppdrag att genomföra en fördjupad kartläggning av modersmålsstödet i förskolan. Enligt motionärerna varierar möjligheterna för förskolebarn att få modersmålsstöd kraftigt mellan förskolor, samtidigt som det ofta finns brister i förskolornas arbete med modersmålsstöd.

Enligt partimotion 2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 bör regeringen återkomma med ett förslag som innebär att rätt till modersmålsstöd införs i förskolan. Motionärerna framhåller att ett bra modersmålsstöd tidigt i livet leder till bättre förutsättningar för elever när de börjar grundskolan.

I partimotion 2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 vill motionärerna säkerställa att valfrihet, kvalitet och likvärdighet i förskolan är garanterat i hela landet.

Förskolekommission

I kommittémotion 2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 16 begär motionärerna att en förskolekommission ska tillsättas med uppdrag att göra en nulägesanalys och ta fram förslag som syftar till att öka kvaliteten och likvärdigheten i förskolan.

Bakgrund och gällande rätt

Barngrupper i förskolan

Enligt 8 kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö.

Skolverket har i enlighet med ett regeringsuppdrag infört ett riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan (U2015/01495/S). Riktmärket, som infördes 2016, är satt till 6–12 för barn i åldern ett till tre år respektive 9–15 för barn i åldern fyra till fem år. Riktmärket ska enligt Skolverket tolkas som något att förhålla sig till och inte något statiskt. Det kan alltså vara både färre och fler barn i en barngrupp än vad riktmärket anger, beroende på hur väl ett antal faktorer (personalens utbildning och kompetens, personaltäthet,

barngruppens sammansättning samt förskolans fysiska miljö) fungerar tillsammans.

Statistik från Skolverket hösten 2023 visar att barngruppernas storlek (antalet inskrivna barn per barngrupp) i åldrarna noll till tre år i genomsnitt var 12,6 barn per grupp, vilket är i nivå med föregående år. Barngruppernas storlek i åldrarna fyra till fem år var i genomsnitt 16,1 barn per grupp, vilket också är i nivå med föregående år (Skolverket [2024], Barn och personal i förskola hösten 2023, dnr 2024:867, s. 15).

Statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan

Enligt förordningen (2021:848) om statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan kan kommuner ansöka om statsbidrag för insatser som syftar till kvalitetshöjande åtgärder i förskolan. Bidraget får bl.a. användas för kostnader för att sträva efter att barngrupperna har en storlek som överensstämmer med Skolverkets riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan (3 §).

Personal i förskolan

Statistik från Skolverket hösten 2023 visar att det i genomsnitt gick 5,1 barn per heltidstjänst i förskolan där all personal i arbetslaget (dvs. personal som arbetar med barn) ingår. Personaltätheten har varit i stort sett konstant under den senaste tioårsperioden (Skolverket [2024], Barn och personal i förskola hösten 2023, dnr 2024:867, s. 19).

Utredning om barngruppernas storlek och personaltäthet

En särskild utredare fick i november 2024 i uppdrag att bl.a. föreslå en reglering som säkerställer att barngrupper på alla förskolor har lämplig storlek och överväga om det även behövs en reglering för att säkerställa lämplig personaltäthet (dir. 2024:113). Utredaren ska också överväga och föreslå andra åtgärder förutom reglering för att säkerställa att alla barngrupper har lämplig storlek. Uppdraget ska redovisas senast den 18 december 2025.

Likvärdig utbildning i förskolan

Enligt 1 kap. 9 och 10 §§ skollagen ska utbildningen i förskolan vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas, och barnets bästa ska alltid vara utgångspunkt i utbildningen. Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Den ska ta hänsyn till barns olika förutsättningar och behov och anpassas till alla barn i förskolan. Utbildningen ska ta sin utgångspunkt i läroplanen och det barnen visar intresse för samt i det kunnande och de erfarenheter som barnen tidigare har tillägnat sig. Den ska kontinuerligt utmana barnen vidare genom att inspirera till nya upptäckter och kunskaper (läroplanen för förskolan; Lpfö 18).

Särskilt stöd i förskolan

Av 8 kap. 9 § skollagen framgår att barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver. Om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn eller ett barns vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd, ska rektorn se till att barnet får sådant stöd. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna. I Lpfö 18 är detta uttryckt enligt följande: "Förskolan ska särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd. Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans ska få detta utformat utifrån sina egna behov och förutsättningar."

Övergång från förskolan till förskoleklassen

Av läroplanen för förskolan framgår att förskolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför övergångar från förskolan till förskoleklassen, skolan och fritidshemmet. Det framgår vidare att förskollärare ska ansvara för att vid övergångar särskilt uppmärksamma barn som är i behov av särskilt stöd i sin utveckling.

Modersmål i förskolan

Av 14 § språklagen (2009:600) framgår att den som har ett annat modersmål än svenska ska få möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål. I 8 kap. 10 § skollagen föreskrivs att förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Vidare framgår det av 8 kap. 12 b § att en hemkommun som ingår i ett förvaltningsområde enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska. Vårdnadshavare som ansöker om förskoleplats för sitt barn ska tillfrågas om de önskar plats i en sådan förskola.

De nationella minoriteternas rätt till sina nationella minoritetsspråk är tydligt framskriven i läroplanen. Det framgår att barn som tillhör de nationella minoriteterna, där urfolket samerna ingår, även ska stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan ska därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

Vidare framgår det av läroplanen att förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Skolverket har tagit fram stödmaterial till förskolor om hur de kan arbeta språkutvecklande med flerspråkiga barn i förskolan. Stöd materialet ger exempel på hur personalen kan arbeta språkutvecklande i förskolans vardag, bl.a. genom att uppmuntra till interaktion och samtala om ord och deras betydelse samt genom språklekar. Stöd materialet lyfter också betydelsen av att personalen kartlägger språkarbetet i förskolan och tar fram en gemensam plan för hur det kan utvecklas. Betydelsen av samarbete med vårdnadshavarna om barnens språk tas också upp.

Uppdrag och granskningar av kvalitet och likvärdighet i förskolan

Tillkännagivande om att utreda förskolans förutsättningar för likvärdig utbildning

Den 25 februari 2021 beslutade riksdagen att tillkänna för regeringen att den bör tillsätta en bred utredning om förskolans förutsättningar att erbjuda en likvärdig utbildning. Syftet med utredningen är enligt tillkännagivandet att alla barn i Sverige ska ha tillgång till en bra förskola oavsett var i landet de bor (bet. 2020/21:UbU7, rskr. 2020/21:196).

Utredningen om en likvärdig förskola av god kvalitet med obligatorisk språkförskola, som regeringen beslutade om i november 2024, har bl.a. i uppdrag att utreda och föreslå hur Sveriges förskolor ska få förutsättningar att erbjuda en likvärdig utbildning av god kvalitet (dir. 2024:113). Uppdraget ska redovisas senast den 18 december 2025.

Statskontorets utvärdering av insatser och åtgärder för ökad kvalitet och likvärdighet i skolväsendet

Statskontoret har i uppdrag att utvärdera de insatser och åtgärder som vidtagits med anledning av ett specifikt regeringsuppdrag som gavs 2021 (U2021/03837) till Skolverket, Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolforskningsinstitutet om att göra insatser för ökad kvalitet och likvärdighet i skolan (U2022/02901). Statskontoret ska utvärdera om myndigheternas insatser och åtgärder har genomförts effektivt och bidragit till ökad kvalitet och likvärdighet i skolväsendet. Statskontoret ska bl.a. också analysera vilken påverkan myndigheternas insatser och åtgärder och eventuella förändrade arbetssätt hos huvudmännen med anledning av detta kan få på barns och elevers utveckling och lärande samt arbetsformer på förskolor och skolor. Statskontoret ska delredovisa uppdraget senast den 28 februari 2025 och slutredovisa uppdraget senast den 28 februari 2026 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Riksrevisionens granskning av likvärdigheten i förskolan

Riksrevisionen har inlett en granskning med syftet att ta reda på om regeringen, Skolverket och Skolinspektionen arbetar effektivt för att nå målet om en likvärdig förskola. Enligt skollagen ska utbildningen i förskolan vara

likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Riksrevisionen konstaterar dock att tidigare undersökningar visar att kvaliteten i förskolan varierar. Bland annat har Skolinspektionen konstaterat att det finns stora skillnader i hur förskolepersonalen tar sig an det pedagogiska uppdraget och att arbetet med olika läroplansområden varierar kraftigt. Resultatet av granskningen kommer att presenteras i en rapport med planerad publicering i juni 2025. Riksrevisionen har inte tidigare granskat förskolan (Riksrevisionens webbplats).

Skolinspektionens granskning av huvudmäns och rektorers arbete för kvalitet i undervisning på förskolor i socioekonomiskt svagare områden

Skolinspektionen redovisade i december 2023 en tematisk kvalitetsgranskning om huvudmäns och rektorers arbete för kvalitet i undervisning på förskolor i socioekonomiskt svagare områden (dnr 2022:4327). Av 30 granskade förskolor bedömde Skolinspektionen att 17 behövde utveckla kvaliteten, medan 13 förskolor höll en hög kvalitet. Skolinspektionen framför att de förskolor som höll en god kvalitet visar att det är möjligt att skapa förutsättningar för en undervisning av god kvalitet trots stora utmaningar. Det framgår bl.a. också av rapporten att en övervägande majoritet av de granskade förskolorna hade många barn med annat modersmål än svenska och att en utmaning är tillgång till personal med kunskaper i såväl svenska som barnens modersmål. Flera huvudmän saknar ett strategiskt rekryteringsarbete, vilket försvårar kompetensförsörjningen. En tredjedel av huvudmännen följde inte heller upp verksamheten på ett sådant sätt att enskilda förskolors specifika utmaningar blir tydliga. De kan därför, enligt Skolinspektionen, inte sätta in åtgärder som motsvarar förskolornas behov.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka att det är väsentligt att verksamheten i förskolan håller hög kvalitet. Förskolan ska vara trygg och lärorik för alla barn. Vidare vill utskottet framhålla vikten av att förskolan ger barn goda och likvärdiga förutsättningar inför övergången till skolan.

När det gäller yrkandena om mindre barngrupper och ökad personaltäthet i förskolan anser utskottet att det är angelägna frågor för förskolans kvalitet. Utskottet vill i sammanhanget hänvisa till att en särskild utredare har fått i uppdrag av regeringen att utreda vilka åtgärder, inklusive reglering, som kan vidtas för att säkerställa att alla förskolor har barngrupper med lämplig storlek och personaltäthet. Utskottet anser att utredningens arbete inte bör föregripas. Utskottet vill också uppmärksamma att statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan bl.a. kan användas för att sträva efter att barngrupperna ska ha en storlek som överensstämmer med Skolverkets riktmärke.

När det gäller yrkandet om att utreda rätten till särskilt stöd vill utskottet hänvisa till gällande regelverk. Av skollagen framgår att barn som behöver särskilt stöd i sin utveckling ska få det stöd som deras speciella behov kräver och att rektorn ska se till att barnet ges sådant stöd. Av läroplanen för förskolan

framgår bl.a. också att forskollärare ska ansvara för att vid övergångar särskilt uppmärksamma barn som är i behov av särskilt stöd. Utskottet ser inte skäl att föreslå att det tillsätts en sådan utredning som efterfrågas.

När det gäller yrkanden om att stärka modersmålsstödet i förskolan vill utskottet hänvisa till bl.a. läroplanen för förskolan, där det tydligt framgår att förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Utskottet vill också uppmärksamma det stödmaterial som Skolverket har tagit fram till förskolor om hur de kan arbeta språkutvecklande med flerspråkiga barn i förskolan. Utskottet ser inte behov av att vidta ytterligare åtgärder.

När det gäller yrkandet om att tillsätta en förskolekommission som syftar till att öka kvaliteten och likvärdigheten i förskolan vill utskottet hänvisa till den utredning som regeringen har tillsatt som bl.a. ska lämna förslag om hur Sveriges förskolor ska få förutsättningar att erbjuda en likvärdig förskola av god kvalitet. Utskottet vill också uppmärksamma att Statskontoret har i uppdrag att utvärdera insatser och åtgärder för ökad kvalitet och likvärdighet i skolväsendet. Utskottet noterar även att Riksrevisionen nu granskar likvärdigheten i förskolan. Utskottet ser inte skäl att föregripa det arbete som pågår.

Mot ovanstående bakgrund och med hänvisning till gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2024/25:1448 (SD) yrkande 12, 2024/25:1931 (V) yrkandena 19, 20, 23 och 24, 2024/25:1932 (V) yrkande 1, 2024/25:2128 (S), 2024/25:3024 (S) yrkande 16, 2024/25:3161 (C) yrkande 5 och 2024/25:3217 (MP) yrkandena 11 och 54.

Personalkategorier och kompetens i förskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att införa en skyddad yrkestitel för barnskötare och om kompetensutveckling i förskolan. Jämför reservation 11 (S, V, C, MP), 12 (S) och 13 (C).

Motionerna

Skyddad yrkestitel för barnskötare

Enligt partimotion 2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 21 bör regeringen återkomma med ett lagförslag som innebär att barnskötare blir en skyddad yrkestitel. Enligt motionärerna ska titeln reserveras för personer med en examen från barn- och fritidsprogrammet eller motsvarande utbildning på komvux.

I partimotion 2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 4 framhåller motionärerna att titeln barnskötare bör skyddas i likhet med vad som har gjorts för undersköterskor. Motionärerna anser att en skyddad

yrkestitel höjer statusen på yrket och i förlängningen kvaliteten i verksamheten.

I partimotion 2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 61 vill motionärerna införa en skyddad yrkestitel för barnskötare, bl.a. genom att renodla barnskötarutbildningarna och bättre anpassa dem till det arbete som väntar efter utbildningen.

Enligt motion 2024/25:1629 av Lawen Redar (S) bör barnskötaryrket stärkas, bl.a. genom att reglera vilken utbildning som krävs för att anställas som barnskötare och vad som ska ingå i en barnskötarutbildning.

Enligt motion 2024/25:2351 av Johan Andersson m.fl. (S) bör regeringen överväga att utreda förutsättningarna för att införa skyddad yrkestitel för barnskötare.

Kompetensutveckling i förskolan

I partimotion 2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3 ser motionärerna behov av att införa ett barnskötarlyft där personal i förskolan som saknar examen som barnskötare erbjuds validering och utbildning parallellt med arbetet.

I kommittémotion 2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 20 anser motionärerna att det behövs ett förskolelyft – motsvarande Äldreomsorgslyftet – för att skapa trygga anställningar och höja kompetensen i förskolan.

Bakgrund och gällande rätt

Personal i förskolan

Av 2 kap. 13 och 14 §§ skollagen framgår att undervisning i förskolan ska ske under ledning av förskollärare. Utöver förskollärare får det i undervisningen i förskolan finnas annan personal, t.ex. barnskötare, med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas.

Av samtliga heltidstjänster i förskolan 2023 hade 41 procent en förskollärarexamen och 1,9 procent en lärar- eller fritidspedagogexamen. Nästan 16 procent av de anställda hade slutfört en gymnasial utbildning för arbete med barn och knappt 20 procent hade viss pedagogisk utbildning, såsom en pedagogisk högskoleutbildning utan examen eller en gymnasial utbildning utan slutbetyg. Utbildningskategorin övrig utbildning stod för knappt 22 procent av heltidstjänsterna. I denna utbildningskategori finns personer som har en annan utbildning än de som nämnts ovan (Skolverket [2024], Barn och personal i förskolan hösten 2023, dnr 2024:867, s. 16–17).

Utbildning till barnskötare

Yrkesutbildning till barnskötare finns i gymnasieskolan, i den kommunala vuxenutbildningen (komvux) och inom folkbildningen.

I gymnasieskolan utbildas barnskötare på barn- och fritidsprogrammet med inriktning pedagogiskt och socialt arbete. Efter examen från programmet ska eleverna ha kunskaper om bl.a. barns och ungas utveckling och lärande samt om olika pedagogiska verksamheter. Inom programmet ska eleverna också få möjligheter att läsa ämnen som förbereder för högskolestudier. Programmet ges även som lärlingsutbildning.

Inom komvux finns, utöver möjligheten att läsa in motsvarande hela gymnasieskolans barn- och fritidsprogram, s.k. sammanhållen yrkesutbildning till barnskötare, som består av en specifik kombination av ämnen på gymnasial nivå. En nationell sammanhållen yrkesutbildning ska ge kunskaper som motsvarar kompetenskraven på nationell nivå inom ett yrkesområde där det ställs särskilda krav på ett nationellt likvärdigt innehåll i utbildningen (2 kap. 10 b § förordningen [2011:1108] om vuxenutbildning). Dessa utbildningar är utformade utifrån de kompetenskrav som olika branscher ställer och av varierande omfattning. Den sammanhållna yrkesutbildningen till barnskötare omfattar 1 300 poäng, vilket motsvarar ungefär 1,5 års gymnasiestudier (Skolverkets webbplats).

Folkhögskolorna har ingen gemensam läroplan, vilket innebär att varje skola själv bestämmer över sina kurser.

Skolverkets uppdrag om en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare på gymnasial nivå

Skolverket fick i april 2024 i uppdrag att se över och föreslå förändringar i barn- och fritidsprogrammets inriktning pedagogiskt och socialt arbete för att säkerställa en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare (Skolverkets regleringsbrev för 2024, beslut 2024-04-25). Regeringen framförde att med en ändamålsenlig utbildning stärks och tydliggörs vilken kompetens eleven har efter fullföljd gymnasieutbildning. I översynen skulle Skolverket bl.a. även se över den befintliga yrkesutgången till barnskötare.

I redovisningen av uppdraget från december 2024 (dnr 2024:1688) gör Skolverket den samlade bedömningen att de förändringar inom utbildningen till barnskötare som redan har genomförts och de som kommer att genomföras inom ramen för Gy 25 är tillräckliga. Skolverket menar att dessa förändringar i utbildningen, lika väl som att inrätta en ny inriktning som utbildar till barnskötare på barn- och fritidsprogrammet, tillgodoser regeringsuppdragets syfte, dvs. att säkerställa ändamålsenligheten i utbildningen, så att utbildningens innehåll på ett tydligare sätt återspeglar det som förväntas av en barnskötare i arbetslivet. De nya ämnesplanerna (Gy 25) träder i kraft den 1 juli 2025. Ärendet bereds inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). I samband med det pågående arbetet med Gy 25 ser Skolverket även över, utarbetar och beslutar om förändringar i de olika gymnasieprogrammets yrkesutgångar, däribland yrkesutgången till barnskötare inom barn- och fritidsprogrammet.

Kompetensutveckling

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen får möjligheter till kompetensutveckling. Av förskolans läroplan framgår vidare att rektorn har ett särskilt ansvar för att förskollärare, barnskötare och övrig personal får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.

Enligt förordningen (2023:144) om statsbidrag för fortbildning av lärare och förskollärare kan huvudmän ansöka om statsbidrag som ska användas till ersättning för lön eller andra kostnader med koppling till lärarens eller förskollärarens studier för att dessa ska få möjlighet att fortbilda sig för att få utökad behörighet, viss examen eller ny kunskap (1 och 10 §§). Vidare får statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan (förordning 2021:848) bl.a. användas för kostnader för kompetensutveckling för förskollärare och annan personal som arbetar i barngrupper i förskolan (3 §).

Uppdrag om fortbildning för förskollärare m.m.

Skolverket har ansvar för nationellt prioriterade fortbildnings-, kompetensutvecklings- och stödinsatser inom ramen för nationella skolutvecklingsprogram och riktade utvecklingsinsatser inom prioriterade områden (förordningen [2015:1047] med instruktion för Statens skolverk).

Skolverket ska bl.a. genomföra insatser för att stärka barns och elevers språk-, läs-, skriv- och matematikutveckling och främja kvaliteten i undervisningen inom dessa områden (Skolverkets regleringsbrev för 2025, beslut 2024-12-19). Insatserna ska riktas mot förskolan, förskoleklassen samt lågstadiet i grundskolan, den anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan. Inom ramen för uppdraget ska Skolverket genomföra insatser som stärker kompetensutvecklingen för lärare och förskollärare samt annan pedagogisk personal i förskolan och skolbibliotekariär. Skolverket ska också svara för handledarutbildning för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare som ska leda kompetensutveckling inom språk-, läs-, skriv- och matematikutveckling. Insatserna ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Uppdraget ska samordnas med uppdraget om stärkta insatser för kollegialt lärande (U2023/02132) och ska slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 november 2025.

Skolverket ska även erbjuda fortbildningsinsatser för förskollärare i förskolan för att dessa ska stärka sin kompetens inom sitt undervisningsuppdrag bl.a. när det gäller språkutveckling, matematik, naturvetenskap och teknik (U2023/02053 [delvis], U2023/02132). Fortbildningen bör bl.a. fokusera på praktisk metodik och vara anpassad efter förskolans arbetssätt och små barns inlärning. Fortbildningen får genomföras som uppdragsutbildning och ska kopplas till de lokala behoven hos de deltagande huvudmännen. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 december 2025.

Ett nationellt professionsprogram

Riksdagen beslutade i maj 2023 att införa ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare (prop. 2022/23:54, bet. 2022/23:UbU13, rskr. 2022/23:206). Syftet med professionsprogrammet är att utveckla undervisningens kvalitet, stärka professionerna och öka yrkenas attraktionskraft. Det nationella professionsprogrammet består av två bärande delar, dels en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare, dels ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare. Den nationella strukturen för kompetensutveckling ska innehålla insatser som kan ligga till grund för meriteringsnivåer, men även andra kompetensutvecklingsinsatser för lärare och förskollärare samt för rektorer. Det nationella meriteringssystemet ska innehålla meriteringsnivåer och en av dessa nivåer ska förutsätta en examen på forskarnivå. De nya reglerna träder i kraft den 1 september 2025.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka betydelsen av personalens kompetens i förskolan och att det finns goda möjligheter till kompetensutveckling. Med kompetent personal ökar förutsättningarna för en förskoleverksamhet av hög kvalitet.

När det gäller yrkandena om att införa en skyddad yrkestitel för barnskötare bl.a. genom att tydliggöra vilken utbildning som krävs för att anställas som barnskötare vill utskottet påminna om det arbete som pågår. Skolverket har nyligen redovisat ett uppdrag till regeringen om att se över och föreslå förändringar i barn- och fritidsprogrammets inriktning pedagogiskt och socialt arbete för att säkerställa en mer ändamålsenlig utbildning till barnskötare. I uppdraget ingick även att bl.a. se över den befintliga yrkesutgången till barnskötare. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

När det gäller yrkandena om att det behövs ett förskolelyft och ett barnskötarlyft för att höja kompetensen i förskolan vill utskottet hänvisa till att skolhuvudmännen enligt skollagen är skyldiga att se till att personalen får möjligheter till kompetensutveckling. Utskottet vill också hänvisa till de statsbidrag som kan användas till kompetensutveckling för personal i förskolan, bl.a. statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan. Vidare vill utskottet påminna om att Skolverket erbjuder omfattande kompetensutveckling för personalen i förskolan. Utskottet vill även uppmärksamma det nationella professionsprogrammet för rektorer, lärare och förskollärare som träder i kraft den 1 september 2025, som bl.a. innebär att det införs en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2024/25:1629 (S), 2024/25:1931 (V) yrkande 21, 2024/25:2351 (S), 2024/25:3024 (S) yrkande 20, 2024/25:3161 (C) yrkandena 3 och 4 och 2024/25:3217 (MP) yrkande 61.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Utskottets ställningstagande

De motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, se betänkandena 2022/23:UbU4 och 2023/24:UbU8. Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden. Tidigare ståndpunkter framgår av de nämnda betänkandena.

Reservationer

1. Erbjudande av förskola, punkt 1 (S)

av Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Aylin Nouri (S), Rose-Marie Carlsson (S) och Niklas Sigvardsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1685 av Johanna Haraldsson m.fl. (S) yrkande 2 och avslår motionerna

2024/25:1660 av Camilla Rinaldo Miller (KD) och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 55–57 och 60.

Ställningstagande

Arbetsmarknaden har förändrats över tid och allt fler, särskilt i arbetaryrken, jobbar skift, nätter och helger och har svårt att ordna med barn tillsyn om inte kommunen erbjuder barnomsorg på dessa tider. Det statsbidrag som finns att söka för kommuner som erbjuder barnomsorg på obekväma arbetstider motsvarar långt ifrån deras kostnad för detta. Vi anser därför att finansieringen av barnomsorg på obekväm arbetstid bör ses över.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

2. Erbjudande av förskola, punkt 1 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 55–57 och 60 samt avslår motionerna

2024/25:1660 av Camilla Rinaldo Miller (KD) och

2024/25:1685 av Johanna Haraldsson m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Det är viktigt att förskolan kommer alla barn till del, inte minst eftersom den har stor betydelse för barns utveckling och framtida skolresultat. Alla barn ska därför ha rätt till direktinskrivning i förskolan. Det innebär att kommunerna, utan att vårdnadshavarna har ansökt om det, ska erbjuda barn plats vid en förskola inför höstterminen det kalenderår då barnet fyller tre år. Att ge alla familjer samma chans att skriva in sitt barn i förskolan skulle öka jämlikheten i Sverige. Om platsen inte tas i anspråk, bör en ny plats på en specifik förskola erbjudas varje år. Vidare vill jag att kommunerna ska följa upp de barn mellan två och fem år som inte tar del av förskolan. Jag anser också att den allmänna förskolan bör utökas från 15 till 30 timmar i veckan. Vidare anser jag att förskolan ska vara avgiftsfri för låginkomsttagare med barn i förskolan från två års ålder och att den på sikt ska vara avgiftsfri för alla.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

3. Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, punkt 2 (S, V, MP)

av Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Aylin Nouri (S), Camilla Hansén (MP), Rose-Marie Carlsson (S), Niklas Sigvardsson (S) och Nadja Awad (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1685 av Johanna Haraldsson m.fl. (S) yrkande 1,

2024/25:1811 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 87 och avslår motion

2024/25:916 av Magnus Manhammar (S).

Ställningstagande

För en jämställd arbetsmarknad krävs en bra och tillgänglig barnomsorg, men i dag möter barnomsorgen inte alla barns och föräldrars behov.

På senare år har tillgången till barnomsorg på obekvämt arbetstid minskat från att finnas i 202 kommuner 2019 till bara 167 kommuner 2023 (statistik från Skolverket). Kommunerna är inte skyldiga att erbjuda barnomsorg på obekväma tider, vilket orsakar stora problem för de föräldrar som arbetar kvällar, nätter, helger eller mycket tidigt på morgonen. Särskilt ensamstående kan hamna i en situation där de saknar barntillsyn och måste avstå från arbete

helt eller delvis. Vi anser att alla föräldrar och barn ska ha samma rätt till barnomsorg på obekvämlig arbetstid och att lagstiftningen därför bör ses över.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

4. Barngruppernas storlek och personaltäthet i förskolan, punkt 3 (S)

av Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Aylin Nouri (S), Rose-Marie Carlsson (S) och Niklas Sigvardsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2128 av Sanna Backeskog m.fl. (S) och

avslår motionerna

2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12,

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 20 samt

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 11 och 54.

Ställningstagande

Vi anser att alla barn har rätt till en likvärdig förskola med hög kvalitet oavsett var i landet man bor.

Skolverkets riktlinjer för storleken på åldersindelade barngrupper i förskolan har haft en viss effekt på kommunernas planering och organisering, men vi anser att det går alldeles för långsamt. Fackförbundet Sveriges Lärares undersökning från 2023 visar att 55 procent av alla åldersindelade grupper är större än vad Skolverket rekommenderar. Det motsvarar, enligt Sveriges Lärare, nästan 10 000 barngrupper. Fackförbundet understryker att stora barngrupper påverkar barnens möjligheter att ta del av undervisning och läroplan och samtidigt begränsar förskollärares möjligheter att utföra sitt arbete på det sätt de är utbildade för.

Vi anser därför att Skolverkets riktlinjer för storleken på barngrupper behöver ses över och skärpas samtidigt som resurserna till kommunerna behöver stärkas. Det är en huvuduppgift för staten att säkerställa att det som står i styrdokument också har förutsättningar att följas i alla kommuner, i alla förskolor.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

5. Barngruppernas storlek och personaltäthet i förskolan, punkt 3 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Jörgen Grubb (SD) och Kent Kumpula (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12 och avslår motionerna

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 20,

2024/25:2128 av Sanna Backeskog m.fl. (S) och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 11 och 54.

Ställningstagande

Barn behöver rik tillgång till vuxna för trygghet, omsorg och stöd. I Sverige är det dock inte reglerat vilken personaltäthet förskolan ska ha. Skolverket skriver att det viktigaste för en god kvalitet i förskolan är personalens utbildning och kompetens. Det finns inte heller några lagstadgade fasta gränser för hur stora barngrupperna får vara, men det finns riktmärken. För barn ett till tre år är riktmärket för barngruppens storlek 6–12 barn. För barn fyra till fem år är riktmärket 9–15 barn. Norge har infört en lagstadgad bemanningsnorm som började gälla 2018. Enligt normen får det vara max tre barn per anställd på en småbarnsavdelning och sex barn per anställd på en storbarnsavdelning för att försäkra att alla barn har tillräckligt med vuxna omkring sig. Vi anser att regeringen borde överväga att tillsätta en utredning som undersöker möjligheterna att införa en bemanningsnorm i förskolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

6. Barngruppernas storlek och personaltäthet i förskolan, punkt 3 (V)

av Nadja Awad (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 20 samt avslår motionerna

2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12,

2024/25:2128 av Sanna Backeskog m.fl. (S) och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 11 och 54.

Ställningstagande

För att höja kvaliteten i förskolan föreslår jag att barngrupperna regleras genom att man som i Norge reglerar hur många barn det får vara per anställd i förskolan. Jag vill se max tre barn per vuxen för barn upp t.o.m. tre år och max fem barn per vuxen i grupperna med barn som är fyra till fem år. Samtidigt föreslår jag att barngruppernas storlek regleras till max 12 barn i grupperna med barn under tre år och max 15 barn i grupperna med barn som är fyra till fem år. Detta är krav som redan i dag drivs av fackförbunden Sveriges Lärare och Kommunal. I Norge har lagen haft effekt och personaltätheten har ökat. För att komma till rätta med bemanningen i förskolan och för att ge alla barn en bra start i livet anser jag att Sverige bör följa Norges exempel.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

7. Barngruppernas storlek och personaltäthet i förskolan, punkt 3 (MP)

av Camilla Hansén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 11 och 54 samt avslår motionerna

2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 12,

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 20 samt

2024/25:2128 av Sanna Backeskog m.fl. (S).

Ställningstagande

Jag anser att förskolan i Sverige behöver mindre barngrupper och mer personal och att det därför behöver införas en bemanningsnorm i förskolan. Det skulle minska antalet barn per förskollärare och därmed öka kvaliteten i förskolan. Förskolan lägger grunden för det lärande som fortsätter resten av livet. Den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

8. Stöd och likvärdighet i förskolan, punkt 4 (V)

av Nadja Awad (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 23 och 24 samt

2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 och
avslår motion

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5.

Ställningstagande

Det är viktigt att redan i förskolan hjälpa och stödja barn i behov av särskilt stöd. Om stödinsatser sätts in tidigt underlättar det för dessa barn i förskolan, skolan och resten av livet. Enligt läroplanen för förskolan ska verksamheten ge stimulans och särskilt stöd till de barn som befinner sig i svårigheter av olika slag. I dag finns det väldigt lite uppföljning av om läroplanen verkligen följs, likaså hur det fungerar vid övergången från förskolan till förskoleklassen. Jag anser därför att det bör tillsättas en utredning som undersöker om förskolebarn med behov av särskilt stöd får rätt stöd.

Vidare anser jag att modersmålsstödet i förskolan bör förbättras. Möjligheterna för förskolebarn att få modersmålsstöd varierar kraftigt. Ett bra stöd tidigt i livet leder till bättre förutsättningar för elever när de börjar grundskolan. Av läroplanen för förskolan framgår att verksamheten ska lägga stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling. Jag anser dock att uppdraget behöver bli tydligare och att det då är viktigt att införa en rätt till modersmålsstöd i förskolan. Ett första steg bör vara att ge Skolverket i uppdrag att genomföra en fördjupad kartläggning av situationen när det gäller modersmålsstöd i förskolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

9. Stöd och likvärdighet i förskolan, punkt 4 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 5 och avslår motionerna

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 23 och 24 samt

2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Det är viktigt att valfrihet, kvalitet och likvärdighet i förskolan är garanterat i hela landet. Förskolan lägger grunden för skolgången och är en viktig del i utbildningsväsendet idag. Det är tydligt att antalet medarbetare i barngruppen samt barngruppens storlek påverkar kvaliteten i förskolan. Likaså är ledarskapet och rektorns roll avgörande för förskolans kvalitet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

10. Förskolekommission, punkt 5 (S, V, MP)

av Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Aylin Nouri (S), Camilla Hansén (MP), Rose-Marie Carlsson (S), Niklas Sigvardsson (S) och Nadja Awad (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 16.

Ställningstagande

De senaste åren har förskolan påverkats av en rad frågor. Barnkonventionen har blivit svensk lag. Pandemin visade på ökade risker när det gäller både personalens hälsa och barnens lärande. Fler barn deltar i förskolan och vistelsetiderna blir längre samtidigt som förskolans språkutvecklande uppdrag när det gäller både svenska och andra modersmål blivit mer komplext. Dessutom drivs allt fler förskolor i bolagsform. Sammantaget gör detta att vi ser ett stort behov av en förskolekommission. En sådan kommission borde få i uppdrag att göra en nulägesanalys samt att ta fram förslag i syfte att öka kvaliteten och likvärdigheten i förskolan i framtiden. Förskolekommissionen borde bestå av representanter från profession och forskning. Fackliga organisationer som Kommunal och Sveriges Lärare är exempel på parter som

är särskilt viktiga för att involvera personalen i förskolan. En politisk referensgrupp bör knytas till förskolekommissionen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

11. Skyddad yrkestitel för barnskötare, punkt 6 (S, V, C, MP)

av Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Aylin Nouri (S), Niels Paarup-Petersen (C), Camilla Hansén (MP), Rose-Marie Carlsson (S), Niklas Sigvardsson (S) och Nadja Awad (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1629 av Lawen Redar (S),

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 21,

2024/25:2351 av Johan Andersson m.fl. (S),

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 4 och

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 61.

Ställningstagande

Barnskötare är den största yrkesgruppen i förskolan och spelar en central roll för barnens trygghet, omsorg och sociala utveckling. Vi vill stärka barnskötaryrket och därför vill vi se en ökad tydlighet om vilken utbildning som krävs för att anställas som barnskötare och vad som ska ingå i en barnskötarutbildning. Som en del av detta anser vi också att titeln barnskötare bör skyddas och reserveras för utbildade barnskötare. En skyddad yrkestitel höjer statusen på yrket och i förlängningen kvaliteten i verksamheten.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

12. Kompetensutveckling i förskolan, punkt 7 (S)

av Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Aylin Nouri (S), Rose-Marie Carlsson (S) och Niklas Sigvardsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 20 och

avslår motion

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Äldreomsorgslyftet har bidragit till att höja kvaliteten och kompetensen inom äldreomsorgen. Vi anser att ett förskolelyft på motsvarande sätt skulle ge personal inom förskolan möjlighet att fortbilda sig på arbetstid.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

13. Kompetensutveckling i förskolan, punkt 7 (C)

av Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C) yrkande 3 och

avslår motion

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 20.

Ställningstagande

Jag anser att fler förskollärare behöver utbildas och det måste bli lättare för barnskötare att vidareutbilda sig till förskollärare medan de jobbar i förskolan. Barnskötare är den största yrkesgruppen i förskolan. För att stärka barnskötarrollen ytterligare vill jag se ett barnskötarlyft och en standardisering av grundutbildning för barnskötare.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:642 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att göra förändringar i enlighet med motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:916 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa en skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1147 av Mikael Oscarsson (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett lagstadgat tak på förskolegruppernas storlek – max tolv barn i småbarnsgrupperna – och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om de som driver familjedaghem (förut ”dagmamma”) ska få ersättningen även för egna och anhörigas barn och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1448 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att inte tillåta politiska trender eller genusstyrande verksamhet som den ser ut i dag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att utreda genuspedagogiken i förskolan samt om det finns kopplingar till den ökade psykiska ohälsan hos barn och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete för en bättre skola bör överväga en uppdatering av läroplanen där modersmålsundervisning, de nationella minoritetsspråken undantagna, utmönstras och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete borde verka för kravspecifikationer avseende

- förskolebarnens vistelsemiljö och förskolepersonalens arbetsmiljö och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att tillsätta en utredning som undersöker möjligheterna att införa en bemanningsnorm i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga ett undantag från rätten till förskola vid extraordinära händelser och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att utreda minskat antal lagfästa timmar på förskolan för barn vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga tillsättandet av en utredning med uppdrag att göra en grundläggande genomgång av önskvärda och faktiska förutsättningar för svensk förskola och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i syfte att förbättra förutsättningarna för den pedagogiska omsorgen borde överväga nationella riktlinjer för densamma och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1629 av Lawen Redar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka barnskötaryrket och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1660 av Camilla Rinaldo Miller (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny paragraf i skollagen (2010:800) 8 kap som ska reglera rätten till förskola under sjukskrivning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1685 av Johanna Haraldsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av skollagen i syfte att tillgodose behovet av barnomsorg på kvällar, nätter och helger och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av finansieringen av barnomsorg på obekvämt arbetstid och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1811 av Patrik Lundqvist m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra en översyn av hur en tydligare reglering av kommunernas ansvar för att

tillhandahålla barnomsorg på obekväm arbetstid skulle kunna se ut och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1931 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på reglering avseende barngruppers storlek i förskolan till max tre barn per vuxen för barn upp t.o.m. tre år och max fem barn per vuxen i grupperna med barn som är fyra–fem år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att barngruppernas storlek i förskolan regleras till max 12 barn i grupperna med barn under tre år och max 15 barn i grupperna med barn som är fyra–fem år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att barnskötare blir en skyddad yrkestitel och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder för att garantera att lokaler som används till förskoleverksamhet är anpassade och ändamålsenliga samt att antalet barn per kvadratmeter inte är för högt och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning som undersöker om förskolebarn med behov av särskilt stöd får rätt stöd och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att genomföra en fördjupad kartläggning av situationen när det gäller modersmålsstöd i förskolan och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1932 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att rätt till modersmålsstöd införs i förskolan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2128 av Sanna Backeskog m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheterna att uppnå en jämlik förskola av hög kvalitet med lagom stora barngrupper och god personaltäthet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2351 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda förutsättningarna för att införa skyddad yrkestitel för barnskötare och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2493 av Gunilla Svantorp m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av att införa nationella bemanningsriktlinjer inom förskolan och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2649 av Staffan Eklöf (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om obligatoriet för kommuner att erbjuda förskola till barn, vilkas förälder är föräldraledig med barnens yngre syskon bör tas bort eller inte, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3024 av Åsa Westlund m.fl. (S):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en förskolekommission ska tillsättas och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av att genomföra ett förskolelyft motsvarande Äldreomsorgslyftet för att skapa trygga anställningar och höja kompetensen i förskolan och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3161 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla barn från två år ska ha rätt att gå i förskola utan avgift, oberoende av om föräldrarna arbetar eller inte, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas ett barnskötarlyft där personal i förskolan som saknar examen som barnskötare erbjuds validering och utbildning parallellt med arbetet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en skyddad yrkestitel för barnskötare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra god kvalitet och valfrihet i förskolan i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en bred utredning bör tillsättas av hur år av minskande andel barn kan ge utrymme till minskade barngrupper och utveckling av förskolans verksamhet så att en hållbar och likvärdig förskola i hela landet garanteras och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3217 av Amanda Lind m.fl. (MP):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en bemanningsnorm i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bemanningsnorm för minskade barngrupper i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna aktivt erbjuder förskoleplatser från två års ålder och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja minimigränsen för rätten till allmän förskola från 15 till 30 timmar i veckan och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förskolan ska vara avgiftsfri för låginkomsttagare med barn i förskolan från två års ålder samt att förskolan liksom grundskolan på sikt ska vara avgiftsfri för alla, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla barn ska ha rätt till direktinskrivning i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barnskötare görs till en skyddad yrkestitel och tillkännager detta för regeringen.
87. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa tillgänglig barnomsorg även på kvällar, helger och nätter och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet

Motion	Motionärer	Yrkanden
8. Motioner som bereds förenklat		
2024/25:642	Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD)	
2024/25:1147	Mikael Oscarsson (KD)	3 och 4
2024/25:1448	Patrick Reslow m.fl. (SD)	1, 2, 6, 11, 16, 17, 19 och 20
2024/25:1931	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	22
2024/25:2493	Gunilla Svantorp m.fl. (S)	1
2024/25:2649	Staffan Eklöf (SD)	
2024/25:3161	Muharrem Demirok m.fl. (C)	1 och 6